

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 29.1.2007
KOM(2007) 30 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Preskúmanie riadenia zásob hlbokomorských rýb

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Preskúmanie riadenia zásob hlbokomorských rýb

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Prehľad nariadení Spoločenstva týkajúcich sa hlbokomorského rybolovu	3
3.	Účinnosť nariadení.....	5
3.1.	Sú prijaté opatrenia primerané?	5
3.1.1.	Úrovne celkového povoleného výlovu.....	5
3.1.2.	Primeranosť TAC pre riadenie hlbokomorských zásob.....	6
3.1.3.	Riadenie úsilia rybolovu hlbokomorských zásob	7
3.2.	Vykonávanie nariadení:	8
3.2.1.	Vedecké programy odoberania vzoriek a pozorovania.....	8
3.2.2.	Zoznam určených prístavov	8
3.2.3.	Zoznamy plavidiel s rybárskym povolením pre hlbokomorský rybolov	9
3.2.4.	Nahlasovanie rybárskeho úsilia.....	9
3.2.5.	Monitorovanie a kontrola.....	9
4.	Závery	10
	PRÍLOHA.....	12

1. Úvod

Rozsah tohto preskúmania sa obmedzuje na hlbokomorský rybolov, ktorý sa uskutočňuje vo vodách Spoločenstva a v regulačných oblastiach Komisie pre rybolov v severovýchodnom Atlantiku (NEAFC) a Výboru pre rybolov v stredovýchodnom Atlantiku (CECAF). Neskúma teda rybolov v ostatných regulačných oblastiach, akými sú oblasti Organizácie pre rybolov v severozápadnom Atlantiku (NAFO), Organizácie pre rybolov v juhovýchodnom Atlantiku (SEAFO) ani neregulované oblasti na širom mori.

Preskúmanie sa teda viac sústreďuje na riadenie zásob hlbokomorských rýb ako na širšie skúmanie ekosystému, ako je napríklad ochrana zraniteľných biotopov. Je to iba vec zamerania, ktorá neznamená, že Komisia považuje vplyv hlbokomorského rybolovu na ekosystém za menej dôležitý.

Za hlbinné druhy sa vo všeobecnosti považujú tie ryby, ktoré žijú v hĺbke viac ako 400 metrov. V takej hĺbke je veľmi málo svetla, takže potravinový reťazec je závislý od zvyškov, ktoré padajú z vrchných vrstiev vodného stĺpca, a produktivita je preto veľmi nízka. Hlbinné druhy rýb sú typické svoju dlhovekosťou, pomalým rastom a neskorým dospievaním. Zvyčajne sa vyznačujú nízkou plodnosťou. Pre všetky tieto vlastnosti sú hlbinné druhy zvlášť citlivé na nadmerný rybolov.

Až na niektoré výnimky sa rybolov hlbinných druhov rozvinul a rozšíril ešte predtým, ako boli k dispozícii informácie, z ktorých by jeho riadenie vychádzalo. Týka sa to predovšetkým posledného desaťročia, keď využívanie mnohých druhov vzrástlo, pretože rybolov sa rozšíril do hlbších vôd alebo do nových oblastí. Údaje o vykládkach a rybárskom úsilí sú nedostatočné a údaje o odpade väčšinou chýbajú, hoci môžu mať veľký význam. Pre Medzinárodnú radu pre výskum mora (ICES) je preto ťažké navrhnúť mieru využívania, ktorá by mohla byť trvalo udržateľná, ale poznamenáva, že najvyužívanejšie hlbinné druhy sa lovia za hranicami bezpečných biologických limitov a že by malo dôjsť k okamžitému zníženiu rybárskeho úsilia. Nový rybolov by sa mal povoliť iba za predpokladu, že sa bude rozvíjať veľmi pomaly a budú ho sprevádzať programy na zhromažďovanie údajov, ktoré by umožňovali hodnotiť stav zásob.

Pri rybolove v hlbokých vodách sa väčšinou loví zmes druhov. V úlovkoch plavidiel, ktoré sa zameriavajú na lov hlavúňa tuponosého, sa zaznamenalo až okolo 70 hlbokomorských druhov. O iných vplyvoch hlbokomorského rybolovu na ekosystém, než akým je priame poškodenie biotopu použitými rybárskymi zariadeniami, sa vie veľmi málo. ICES vyzvala na poskytovanie všetkých príslušných informácií pracovnej skupine a na rozvoj programov priameho monitorovania napríklad použitím prieskumných plavidiel.

2. PREHEAD NARIADENÍ SPOLOČENSTVA TÝKAJÚCICH SA HLBOKOMORSKÉHO RYBOLOVU

Celkový povolený výlov (TAC) pre niektoré z týchto druhov sa prvýkrát zaviedol v roku 2002 [nariadením Rady (ES) č. 2340/2002¹] na základe návrhu Komisie, ktorý vychádzal z desaťročných záznamov o rybolove (1990 – 1999). Keďže vedecké odporúčania týkajúce sa

---

¹ Ú. v. ES L 356, 31.12.2002, s. 1 – 11.

hlbokomorských zásob sa poskytujú každé dva roky, nariadením 2340/2002 sa upravil celkový povolený výlov hlbinných druhov na roky 2003 a 2004.

Po rozšírení Spoločenstva v roku 2004 sa v súlade s článkom 57 Aktu o pristúpení museli kvóty stanoviť pre nové členské štáty. Ak by sa tak nestalo, nové členské štáty by museli po vstupe do Spoločenstva zastaviť svoj rybolov napriek tomu, že pred vstupom mali zákonné možnosti rybolovu. Nariadením Rady (ES) č. 2269/2004² sa stanovili kvóty pre prístupové krajiny na základe podobnej metódy, aká sa použila pri pridelovaní kvót v nariadení 2340/2002, ale na základe historických záznamov o úlovkoch z obdobia rokov 1993 – 2002 namiesto rokov 1990 – 1999. V nariadení 2269/2004 sa kvóty pre nové členské štáty pridali ku kvótam starých členských štátov uvedených v nariadení 2340/2002, čím sa zvýšil celkový povolený výlov Spoločenstva. Výsledné celkové prerozdelenie slúžilo ako základ na stanovenie celkového povoleného výlovu pre všetky členské štáty v nadchádzajúcich rokoch. Prerozdelenie TAC sa stalo sporným bodom, pretože krajiny s ustáleným rybolovom získali vyššie kvóty zdrojov ako krajiny s krátkou minulosťou, ktoré sa v čase, keď sa tradičný rybolov zameraný na lov tresky prísne obmedzoval, snažili rozvíjať alternatívne možnosti rybolovu.

Nariadenie o celkovom povolenom výlove a o kvótach sa doplnilo nariadením Rady (ES) č. 2347/2002³, ktorým sa zriaďujú požiadavky špecifického prístupu a pridružených podmienok, ktoré sa vzťahujú na rybolov hlbokomorských zásob rýb. Toto nariadenie sa zameralo na obmedzenie rozmachu rybárskeho úsilia pri hlbokomorských druhoch tým, že všetkým plavidlám, ktoré za rok ulovia viac ako 10 ton hlbokomorských rýb, uložilo za povinnosť získať rybárske povolenie pre hlbokomorský rybolov, inak sa množstvo hlbokomorských druhov, ktoré môžu uloviť, obmedzí na 100 kg na jednu plavbu. Celková kapacita plavidiel, ktoré majú povolenie na hlbokomorský rybolov, sa navyše obmedzila na súhrnnú kapacitu plavidiel, ktoré ulovili viac ako 10 ton hlbokomorských druhov v ktoromkoľvek z rokov 1998 až 2000 vrátane (pre nové členské štáty to boli roky 2000 – 2003). Nariadením 2347/2002 sa taktiež zaviedli osobitné požiadavky hlásenia a kontroly vrátane schválených programov odoberania vzoriek, pôsobenia pozorovateľov a požiadavky robiť vykládky iba v určených prístavoch. Ďalšie požiadavky týkajúce sa zhromažďovania údajov sa ustanovujú v nariadení Komisie (ES) č. 1581/2004⁴.

Nariadenia 2340/2002 a 2269/2004 sa nahradili nariadením Rady (ES) č. 2270/2004⁵, ktorým sa stanovil celkový povolený výlov pre zásoby hlbokomorských rýb na roky 2005 a 2006. Týmto nariadením sa taktiež zaviedol celkový povolený výlov pre niektoré zásoby, ktorých úlovky sa predtým neobmedzovali. Týmto nariadením sa, vzhľadom na vedecké odporúčanie, že zásoby druhu *Hoplostethus atlanticus* sa v oblasti VI lovia nadmerne, ustanovili uzavreté oblasti pre príslušný druh západne od Spojeného kráľovstva a Írska. Plavidlá loviace v tejto uzavretej oblasti nemôžu druh *Hoplostethus atlanticus* vôbec vykladať. Plavidlá loviace druh *Hoplostethus atlanticus*, ktoré prechádzajú uzavretou oblasťou, sa musia plaviť rýchlosťou viac ako osem uzlov, čo zaručí, že v tejto oblasti nebudú loviť.

Hlavná časť vedeckého odporúčania týkajúceho sa hlbokomorských zásob sa vydáva každé dva roky, ale niekedy sa objavia osobitné odporúčania týkajúce sa určitých zásob alebo

---

² Ú. v. EÚ L 396, 31.12.2004, s. 1 – 3.

³ Ú. v. ES L 351, 28.12.2002, s. 6 – 11.

⁴ Ú. v. EÚ L 289, 10.9.2004, s. 6 – 53.

⁵ Ú. v. EÚ L 396, 31.12.2004, s. 4 – 12.

rozhodnutia prijaté v rámci regionálnych organizácií pre rybolov, ktoré si vyžadujú prijatie osobitných opatrení v relatívne krátkom časovom horizonte. Príkladom je odporúčanie prijaté Komisiou pre rybolov v severovýchodnom Atlantiku (NEAFC), na základe ktorého by sa rybárske úsilie týkajúce sa hlbokomorských zásob v rokoch 2005 a 2006 malo znížiť o 30 %. Komisia sa rozhodla, že nebude meniť a dopĺňať nariadenia 2347/2002 a 2270/2004, ale požiadavku na zníženie rybárskeho úsilia v kilowattdňoch o 30 % v porovnaní s úrovňou roku 2003 zahrnie do svojich návrhov nariadenia Rady (ES) č. 27/2005⁶ a nariadenia Rady (ES) č. 51/2006⁷, ktorými sa stanovujú možnosti rybolovu na roky 2005 (27/2005) a 2006 (51/2006), aby vyhověla odporúčaniam NEAFC. Rada ministrov však prijala iba dve postupné zníženia úsilia o 10 % v roku 2005 a v roku 2006.

3. ÚČINNOSŤ NARIADENÍ

Pri posudzovaní účinnosti nariadení je nevyhnutné zohľadniť dve veci. Po prvé, či sú prijaté opatrenia dostatočné, aby chránili hlbokomorské zásoby rýb, a po druhé, či sa tieto opatrenia správne vykonali a teda dosiahli plánované výsledky.

3.1. Sú prijaté opatrenia primerané?

3.1.1. Úrovne celkového povoleného výlovu

Pokusy o reguláciu hlbokomorského rybolovu sú relatívne nové. Ich motiváciou bola potreba zastaviť alebo spomaliť rýchle rozširovanie rybolovu druhov, o ktorých máme iba veľmi málo poznatkov. Nedostatok základných vedomostí o biológii hlbokomorských druhov a hlbokomorských ekosystémov znamená, že celkový povolený výlov a obmedzenia rybárskeho úsilia, ktoré sa stanovili, boli tak trochu subjektívne. Celkový súlad s preventívnym prístupom by si bol býval vyžadoval potrebu nastaviť oveľa nižšie miery celkového povoleného výlovu a rybárskeho úsilia, alebo dokonca rybolov zastaviť.

Celkové povolené výlovy (TAC) na roky 2003 a 2004 predstavovali krok správnym smerom, ale vo väčšine prípadov boli na trvalé udržanie zásob príliš vysoké. Deklarované úlovky väčšiny zásob boli navyše podstatne nižšie ako celkový povolený výlov a to naznačuje, že TAC rybolov neobmedzil. Pri navrhovaní úrovne TAC pre hlbokomorské druhy na roky 2005 a 2006 sa teda Komisia pokúsila zaistiť, aby boli skutočne reštriktívne a preto ako základ použila skutočné úrovne úlovkov a nie platný TAC. Keď vedecké odporúčanie vyjadrovalo potrebu výrazne znížiť rybárske úsilie alebo úlovky, ale neuvádzalo konkrétne číslo, navrhla zníženie možností rybolovu o 30 %. Keď vedecké odporúčanie uvádzalo potrebu znížiť rybárske úsilie alebo úlovky o konkrétnu hodnotu, na výpočet navrhovaného TAC sa použila práve táto hodnota. Navrhovaný TAC však nikdy nepredstavoval menej ako 50 % úlovku v roku 2003, aby sa zmiernil sociálny a ekonomický vplyv tohto zníženia.

Rada ministrov metodológiu Komisie neuznala a namiesto toho schválila skromnejšie zníženie vo výške maximálne 15 % oproti platným celkovým povoleným výlovom a nie oproti deklarovaným úlovkom. Stalo sa tak z dôvodu

⁶ Ú. v. EÚ L 12, 14.1.2005, s. 1 – 151.

⁷ Ú. v. EÚ L 16, 20.1.2006, s. 1 – 183.

politických ťažkostí, ktoré zníženia možností rybolovu hlbokomorských zásob podľa všetkého predstavovali, keďže sa považovali za alternatívu ku klesajúcemu rybolovu v plytčinách. Pri zásobách, ktorých TAC sa prvýkrát ustanovil v nariadení 2270/2004, však Rada ministrov schválila návrh Komisie týkajúci sa zníženia o 30 % až 50 % skutočnej úrovne deklarovaných úlovkov.

V tabuľke v prílohe sa porovnávajú výsledné celkové povolené výlovy na roky 2005 a 2006 s deklarovanými úlovkami za rok 2005. Vo väčšine prípadov boli úlovy podstatne menšie než TAC, čo znamená, že TAC ešte stále nie je dost' reštriktívny.

3.1.2. *Primeranosť TAC pre riadenie hlbokomorských zásob*

Až na pár výnimiek sa pri hlbokomorskom rybolove vyloví naraz niekoľko druhov rýb, hoci iba jeden alebo dva sa lovia zámerné. Niektoré hlbinné druhy, ktoré sa pohybujú až pri svahoch kontinentálneho šelfu, napríklad mieň maloplutvý a mieň modrý, sa môžu uloviť v plytkej vode ako vedľajšie úlovky pri rybolove druhov žijúcich pri morskom dne.

Celkové povolené výlovy jednotlivých zásob sa musia stanoviť závisle jeden od druhého na úrovniach, ktoré minimalizujú odpad a vedľajšie úlovky, aby bol celkový povolený výlov účinný aj pri zmiešanom rybolove. Je nesmierne ťažké to dosiahnuť dokonca aj pri zmiešanom rybolove v plytkých vodách, pri ktorom máme k dispozícii oveľa viac informácií o úlovkoch a o úrovni odpadu. Jednotlivé TAC pre hlbokomorské druhy sa stanovili iba na základe oficiálne nahlásených úlovkov za všetky druhy rybolovu spoločne a takmer bez akýchkoľvek údajov o zložení úlovkov každého rybolovu zvlášť a bez údajov o úrovniach odpadu. Zo 48 druhov uvedených v prílohách I a II k nariadeniu 2347/2002 sa celkové povolené výlovy stanovili iba pre deväť z nich. Väčšina ostatných druhov sa loví príliš zriedkavo alebo v množstvách, ktoré sú na stanovenie TAC príliš malé. Obmedzený počet druhov, na ktoré sa vzťahuje TAC, nanešťastie prispieva k nesprávnemu nahlasovaniu jednotlivých druhov v úlovkoch, aby sa tieto nemuseli započítavať do kvót.

Ďalší problém pri riadení hlbokomorských zásob uplatňovaním celkového povoleného výlovu spočíva v tom, že o zemepisnej štruktúre zásob hlbokomorských druhov vieme relatívne málo. Celkový povolený výlov sa preto často vzťahuje na rozľahlú oblasť riadenia, z časti preto, aby sa zabránilo nesprávnemu nahlasovaniu, ku ktorému by mohlo dôjsť, keby sa oblasť celkového povoleného výlovu stanovila nedostatočne. Nebezpečenstvo neúmyselného vyradenia niektorej z oblastí spod režimu celkového povoleného výlovu sa prejavilo pri cieleňom rybolove hlavúňa tuponosého v nórske vodách v oblasti III Medzinárodnej rady pre výskum mora. V nariadení 2270/2004 sa celkový povolený výlov pre oblasť ICES III stanovil na 1590 ton, ale uviedlo sa v ňom, že sa vzťahuje na vody Spoločenstva a na medzinárodné vody. Celkový povolený výlov sa teda nevzťahoval na nórske vody napriek tomu, že história úlovkov, na ktorej sa celkový povolený výlov zakladal, zahŕňala aj úlovky pochádzajúce z nórske vod. Túto medzeru v zákone využili mnohé dánske plavidlá, ktoré tu zákonne lovili na základe historických práv uznaných Nórskom, čo v roku 2005 zvýšilo ich úlovky hlavúňa tuponosého na viac ako 14 000 ton.

Celkové povolené výlovy pravdepodobne mali vplyv na zníženie úmrtnosti niektorých z hlavných cieľových druhov aj napriek ťažkostiam a nedostatkom. Je

však zrejme, že dlhodobé riadenie hlbokomorských zásob musí celkové povolené výlovy doplniť ďalšími opatreniami, najmä obmedzením rybárskeho úsilia.

3.1.3. *Riadenie úsilia rybolovu hlbokomorských zásob*

Podľa článku 4 nariadenia 2347/2002 sa kapacita plavidiel, ktoré majú rybárske povolenie pre hlbokomorský rybolov, obmedzuje na súhrnnú kapacitu všetkých plavidiel, ktoré ulovili viac ako 10 ton akejkoľvek zmesi hlbokomorských druhov rýb v ktoromkoľvek z rokov 1998, 1999 alebo 2000. Účelom tohto kapacitného stropu bolo obmedziť rozmach hlbokomorského rybolovu, ale v praxi pravdepodobne nemal žiadny účinok.

Jedným z dôvodov je skutočnosť, že niektoré hlbokomorské zásoby sa lovia ako vedľajší úlovok pri rybolove, ktorého cieľom sú druhy žijúce v plytkých vodách. Príklad mieňa maloplutvého a mieňa modrého sme už spomenuli. Ďalším príkladom je striebrička, ktorá sa uvádza ako hlbinný druh v nariadení 2347/2002, ale ktorá sa loví ako vedľajší úlovok pri rybolove tresky modrastej. To znamená, že kapacitné stropy zahŕňajú plavidlá, ktorých cieľom nie sú hlbokomorské zásoby, a týkajú sa oveľa väčšej časti plavidlovej flotily, než by sa pri relatívnom význame hlbokomorského rybolovu zdalo.

Druhý problém spočíva v tom, že v článku 4 sa požaduje, aby sa súhrnná kapacita všetkých plavidiel, ktoré chytili viac ako 10 ton v ktoromkoľvek z rokov 1998 až 2000, zahrnula do kapacitného stropu. Ak jedno plavidlo ulovilo 10 ton hlbinných druhov iba v jednom z týchto rokov a ďalšie plavidlo chytilo 10 ton tiež iba v jednom z týchto rokov, do kapacitného stropu by sa zahrnula kapacita oboch plavidiel. Výsledkom je, že stropy sú nereálne vysoké a neobmedzujú počet plavidiel zameriavajúcich sa na hlbokomorské druhy.

Tento nedostatok oslabil aj účinnosť zníženia rybárskeho úsilia zavedeného v nariadeniach 27/2005 a 51/2006, ktoré požadujú zníženie počtu kilowatt dní rozdelených medzi plavidlá s rybárskym povolením pre hlbokomorský rybolov o 10 % (27/2005) a o 20 % (51/2006) v porovnaní s úrovňami, ktoré sa prerozdělili v roku 2003 (rok, v ktorom nariadenie 2347/2002 nadobudlo účinnosť a teda prvý rok, za ktorý sú k dispozícii spoľahlivé údaje o úsilí). Keďže mnoho plavidiel s rybárskym povolením pre hlbokomorský rybolov sa nezameriava na hlbokomorské zásoby, zníženie úsilia nevyhnutne neznižuje mieru využívania týchto zásob a môže dokonca zbytočne obmedzovať rybárske úsilie iných druhov rybolovu. V nariadení 51/2006 sa striebrička vylučuje zo zoznamu hlbokomorských druhov na účely výpočtu rybárskeho úsilia s cieľom zabrániť, aby nominálne zníženie rybárskeho úsilia pre hlbokomorské druhy bolo celé zahrnuté do zníženia úsilia v rámci rybolovu tresky modrastej, pri ktorej je striebrička vedľajším úlovkom.

Pri zvažovaní primeranosti prijatých opatrení je potrebné poznamenať, že sa nedá okamžite povedať, či dve po sebe nasledujúce zníženia rybárskeho úsilia o 10 % na roky 2005 a 2006, v porovnaní s úrovňami úsilia na rok 2003, sú dostatočné na to, aby vyhovel odporúčaniam Komisie pre rybolov v severovýchodnom Atlantiku (NEAFC), v ktorom sa hovorí, že súčasná vysoká úroveň rybárskeho úsilia pri hlbokomorských zásobách by sa mala znížiť o 30 %. O tejto záležitosti sa ďalej hovorí v odseku 4.2.4 o nahlasovaní úrovni rybárskeho úsilia členskými štátmi.

3.2. Vykonávanie nariadení:

3.2.1. Vedecké programy odoberania vzoriek a pozorovania

V článku 8 nariadenia 2347/2002 sa od členských štátov vyžadovalo, aby zriadili program pozorovania na zbieranie informácií o činnostiach plavidiel, ktoré majú povolenie na hlbokomorský rybolov. Ten mala Komisia zhodnotiť do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti nariadenia.

Tento termín sa nedal dodržať. Keď sa nariadenie 2347/2002 prijalo, medzi členské štáty s pridelenými kvótami pre hlbokomorské zdroje patrili Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Írsko, Holandsko, Portugalsko, Španielsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo. Do konca marca 2003, teda tri mesiace po nadobudnutí účinnosti nariadenia 2347/2002, odovzdalo plán odoberania vzoriek iba Nemecko. Švédsko informovalo Komisiu, že svoje úlovky hlbokomorských druhov považuje pre prípravu plánu odoberania vzoriek za príliš malé. Francúzsko, Nemecko, Írsko, Portugalsko, Španielsko a Spojené kráľovstvo odovzdali plány odoberania vzoriek po písomných upozorneniach. Belgicko, Dánsko, Holandsko a Švédsko nepredložili žiadne plány odoberania vzoriek, i keď Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybné hospodárstvo (STECF) poznamenal, že kvóty všetkých týchto krajín pre hlbokomorské zásoby sú veľmi malé. Po rozšírení Spoločenstva mali plány odoberania vzoriek predložiť aj nové členské štáty, ale žiadny z nich tak neurobil.

Veľkým nedostatkom nariadenia 2347/2002 je, že v ňom nie je žiadna jasne definovaná stratégia odoberania vzoriek, čo znamená, že aj keď sa požiadavka zavedenia plánu odoberania vzoriek splní, kvalita získaných údajov môže byť nízka alebo môže byť ťažké spojiť údaje od rôznych členských štátov. V správe pracovnej skupiny pre hlbokomorský rybolov Medzinárodnej agentúry pre výskum mora (ICES) sa poukazuje na použitie údajov zozbieraných ako súčasť pozorovateľských programov v prípade niekoľkých zásob napríklad hlavúňa tuponosého v oblastiach Vb, XII, VI a VII.

3.2.2. Zoznam určených prístavov

Podľa článku 7 nariadenia 2347/2002 sa vykládky hlbokomorských druhov nad 100 kg môžu vykonávať iba v určených prístavoch, zoznam ktorých sa mal zaslať Komisii do 60 dní od nadobudnutia účinnosti nariadenia. Následne po tom sa jej do 30 dní mali poslať pridružené postupy inšpekcie a dozoru týkajúce sa hlbokomorských druhov v týchto prístavoch.

Zoznam určených prístavov predložili všetky členské štáty, ale pridružené postupy inšpekcie a dozoru poslali iba Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Írsko, Lotyšsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

Nedostatkom nariadenia 2347/2002 je opäť skutočnosť, že neobsahuje žiadne usmernenia pre postupy inšpekcie a dozoru. Inšpekcia vykládok hlbokomorských druhov sa navyše zvyčajne vykonáva popri inšpekcii oveľa väčších množstiev vykládok druhov žijúcich pri morskom dne a niekedy sa považuje za menej dôležitú.

3.2.3. *Zoznamy plavidiel s rybárskym povolením pre hlbokomorský rybolov*

Iba Portugalsko a Španielsko splnili požiadavku podľa článku 7 nariadenia Rady (ES) č. 1627/94⁸ a predložili zoznam plavidiel, ktorým sa vydalo rybárske povolenie pre hlbokomorský rybolov.

3.2.4. *Nahlasovanie rybárskeho úsilia*

V článku 9 nariadenia Rady 2347/2002 sa uvádza, že členské štáty musia za každý polrok kalendárneho roka predložiť informácie o výlove hlbokomorských druhov a vynaloženom rybárskom úsilí, vyjadrenom ako kilowatty rybárskych dní, rozdelené na štvrtroky, podľa typu výstroja a podľa druhov, ako aj informácie týkajúce sa výlovu ďalších druhov uvedených v prílohe II k uvedenému nariadeniu.

Polročné správy mali poskytovať podrobné informácie o úrovniach rybárskeho úsilia podľa typu výstroja, čo malo umožniť presnejšie určiť jednotlivé typy hlbokomorského rybolovu s cieľom lepšie naplánovať zníženie úsilia. Spoločenstvo tento prístup dôrazne obhajovalo na výročných stretnutiach Komisie pre rybolov v severovýchodnom Atlantiku (NEAFC). Ani jeden z členských štátov však údaje o úsilí nepredkladal pravidelne, hoci niektoré z nich na základe žiadosti od Komisie poskytli podrobnejšie informácie týkajúce sa posledných rokov.

Informácie o úrovni súhrnného rybárskeho úsilia za roky 1998 – 2004 však na základe žiadosti od Komisie poskytli iba niektoré členské štáty, nie všetky. Komisia vydala túto žiadosť, aby mohla posúdiť, či zníženie rybárskeho úsilia na rok 2005 o 10 % v porovnaní s úrovňou úsilia na rok 2003, ktoré sa požadovalo v nariadení 27/2005, bude dostatočné, aby sa vyhovel odporúčaniam NEAFC znížiť nedávnu vysokú úroveň rybárskeho úsilia o 30 %.

Údaje o súhrnnom úsilí za obdobie rokov 2000 – 2005 (alebo odhady rybárskeho úsilia za obdobie pred rokom 2003, keď nariadenie 2347/2002 nadobudlo účinnosť) predložili Dánsko, Francúzsko, Írsko, Holandsko, Portugalsko, Španielsko, Švédsko, Nemecko a Spojené kráľovstvo. Tieto údaje preukázali, že rybárske úsilie v roku 2005 predstavovalo najviac 65 % úsilia vynaloženého v roku 2000, čo naznačuje, že Spoločenstvo naozaj vyhovel odporúčaniam Komisie pre rybolov v severovýchodnom Atlantiku (NEAFC).

3.2.5. *Monitorovanie a kontrola*

V článku 7 nariadenia 2270/2004 sa zavádza oblasť ochrany druhu *Hoplostethus atlanticus*. Plavidlá s povolením na rybolov v hlbokom mori, ktoré vstúpia do tejto oblasti, nemôžu držať na palube, vyložiť ani preložiť na inú loď žiadne množstvo druhu *Hoplostethus atlanticus*, ani vyložiť akékoľvek množstvo druhu *Hoplostethus atlanticus* po skončení plavby, ak všetok rybársky výstroj na palube nie je počas tranzitu touto oblasťou priviazaný a uložený a priemerná rýchlosť počas tranzitu nedosahuje najmenej 8 uzlov.

Uplatňovanie týchto opatrení si vyžaduje podrobné kontrolovanie údajov systému monitorovania plavidiel a najmä monitorovanie spustenia výstrahy, keď rýchlosť

---

⁸ Ú. v. ES L 171, 6.7.1994, s. 7 – 13.

niektorého z plavidiel klesne pod 8 uzlov. Zdá sa, že tieto opatrenia sa účinne neuplatňujú v žiadnom členskom štáte. Výstrahy v centrách na monitorovanie rybolovu (CMR) väčšinou nie sú nastavené tak, aby automaticky upozornili, že plavidlo v regulačných oblastiach loví alebo nimi prechádza. To znamená, že hoci je to technicky možné, CMR neinformujú miestnych inšpektorov o žiadnych podozrivých činnostiach konkrétnych plavidiel týkajúcich sa rybolovu. Ak by to bolo naopak, inšpektori by sa mohli na tieto plavidlá po ich príchode do prístavu zamerať.

V časti 4.1.3 sa spomína, že definícia plavidiel, ktoré potrebujú povolenie na rybolov v hlbokom mori, je príliš všeobecná a týka sa mnohých plavidiel, ktoré ulovia iba nepatrné množstvo hlbokomorských zásob. Môže to spôsobiť problémy s kontrolou zásob, ktoré nepatria medzi hlbokomorské druhy, a obmedziť účinnosť limitov hlbokomorského rybárskeho úsilia. Je to preto, že plavidlo, ako držiteľ povolenia na rybolov v hlbokom mori, môže oprávnené loviť v oblastiach, pre ktoré má členský štát pridelené kvóty na hlbokomorský rybolov. To však neznamená, že plavidlo sa zameriava na hlbokomorské zásoby práve v týchto oblastiach. Povolenie na hlbokomorský rybolov v niektorých prípadoch predstavuje oprávnenie na rybolov v oblastiach, v ktorých plavidlo nemá právo chytať tie druhy, ktoré sú v skutočnosti jeho cieľom.

4. ZÁVERY

- Mnohé hlbokomorské zásoby majú takú nízku produktivitu, že trvalo udržateľná miera využívania je pre posilnenie hospodárskej životaschopnosti rybného hospodárstva pravdepodobne príliš nízka. Treba si preto uvedomiť, že súčasná miera využívania týchto zásob sa musí bezpodmienečne znížiť buď na základe rozhodnutia s cieľom zásoby zachrániť alebo následkom toho, že zásoby sa rybolovom vyčerpajú. Obdobie na obnovu zásob je navyše také dlhé, že zníženie miery využívania sa musí považovať za trvalé a nie za prostriedok na obnovu zásob, ktorý dlhodobo prinesie vyššiu mieru ich využívania.
- Vykonávanie platných opatrení je pre ochranu hlbokomorských zásob v každom prípade nedostatočné.
- Súčasné spôsoby riadenia úsilia sa vzťahujú na všetky typy rybolovu spoločne, hoci niektoré z nich môžu poskytovať lepšiu trvalú udržateľnosť ako tie ostatné. Najdôležitejšie je získať lepšie informácie o jednotlivých rybných hospodárstvách, ktoré lovia hlbokomorské druhy, aby sa úrovne rybárskeho úsilia mohli pre každé z nich upraviť individuálne podľa cieľových druhov a druhov predstavujúcich vedľajší úlovok. Povolenia na každý z týchto rybolov by mali závisieť od toho, či plavidlo má príslušnú históriu záznamov o rybolove.
- Programy odoberania vzoriek na zhromažďovanie vedeckých informácií by sa mali prijať na základe konzultácií na úrovni Spoločenstva a po konzultácií s ostatnými zmluvnými stranami NEAFC. Platnej legislatíve by sa dalo vyčítať najmä to, že napriek povinnosti zhromažďovať a nahlasovať údaje neexistujú žiadne alebo iba nedostatočné usmernenia týkajúce sa toho, ako tieto kroky treba vykonávať. Programy odoberania vzoriek jednotlivých členských štátov sa preto líšili obsahom i kvalitou. Keďže neexistoval žiadny schválený formát vykazovania údajov, údaje, ktoré sa zhromaždili, sa dali iba ťažko navzájom prepojiť. Formáty na vykazovanie údajov by sa preto mali jasne špecifikovať a pracovné skupiny by mali získať jednoduchší prístup k údajom.

- Postupy monitorovania a kontroly musia byť dôkladnejšie a musia sa stanoviť jasné postupy poskytovania údajov pochádzajúcich zo systému monitorovania plavidiel.
- Väčší dôraz by sa mal klásť na zhromažďovanie potrebných údajov, ktoré slúžia na posúdenie vplyvu hlbokomorského rybolovu na ekosystém a ktoré pochádzajú nielen od obchodných rybárskych plavidiel, ale aj od prieskumných plavidiel vykonávajúcich koordinovaný výskum.

PRÍLOHA

Miery využitia kvót na rok 2005

Druhy:	Oblasť	TAC 2005 – 2006	Výlov 2005	Využitie
Žraloky hlbokomorské	V, VI, VII, VIII, IX	6763	3294	49 %
Žraloky hlbokomorské	X	120	16	13 %
Žraloky hlbokomorské a <i>Deania histricosa</i> a <i>Deania profundorum</i>	XII	243	148	61 %
Uhliarka čierna	I, II, III, IV	30	3	10 %
Uhliarka čierna	V, VI, VII, XII	3042	2977	98 %
Uhliarka čierna	VIII, IX, X	4000	3389	85 %
Uhliarka čierna	CECAF 34.1.2.	4285	3195	75 %
Cisársky ostriež	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIV	328	302	92 %
Mieň maloplutvý	I, II, XIV	35	5	13 %
Mieň maloplutvý	III	40	7	18 %
Mieň maloplutvý	IV	317	115	36 %
Mieň maloplutvý	V, VI, VII	604	452	75 %
Hlavúň tuponosý	I, II, IV, Va	20	2	8 %
Hlavúň tuponosý	III	1590	881	55 %
Hlavúň tuponosý	Vb, VI, VII	5253	3388	64 %
Hlavúň tuponosý	VIII, IX, X, XII, XIV	7190	5683	79 %
<i>Hoplostethus atlanticus</i>	VI	88	67	76 %
<i>Hoplostethus atlanticus</i>	VII	1148	260	23 %
<i>Hoplostethus atlanticus</i>	I, II, III, IV, V, VIII, IX, X, XI, XII, XIV	102	60	59 %
Mieň modrý	II, IV, V	119	27	22 %
Mieň modrý	III	25	1	5 %
Mieň modrý	VI, VII	3137	3066	98 %
Zubatica ružová	VI, VII, VIII	298	223	75 %
Zubatica ružová	IX	1080	430	40 %
Zubatica ružová	X	1136	1119	98 %
<i>Phycis blennoides</i>	I, II, III, IV	36	5	14 %
<i>Phycis blennoides</i>	V, VI, VII	2028	1545	76 %
<i>Phycis blennoides</i>	VIII, IX	267	269	101 %
<i>Phycis blennoides</i>	X, XII	63	36	57 %